

همکاری ساواک و تروریست‌های حزب رستاخیز

ساواک، سازمان اطلاعات و امنیت رژیم شاه، تشکیلاتی بی‌رحم و مخوف بود؛ اما بیش از این که یک سازمان اطلاعاتی باشد، شباهت زیادی به گروه‌های خرابکاری داشت! به نظر می‌رسید که هدف ساواک، نه برقراری امنیت، بلکه از میان بردن مخالفان سلطنت بود. هرچند تسویه حساب‌های شخصی در سطح مدیران میانی، جزو درگیری‌های همیشگی و سازمانی ساواک به حساب می‌آمد.
خاطره‌ای از پرویز راجی، سفیر رژیم پهلوی در لندن، به خوبی نشان‌دهنده این واقعیت است که ساواک چگونه مانند گروه‌های ترور و تخریب، در صدد حذف مخالفان با روش‌های تروریستی بوده‌است. او در کتاب خاطرات خود که باعنوان «خدمتگزار تخت طاووس» منتشر شده است، می‌نویسد: «موقعی که به سفارت برگشتم، چشمم به مصاحبه‌ای در روزنامه تایمز افتاد که در آن یکی از رهبران جبهه ملی گفته بود ساواک شبانه‌منزل‌ش را در تهران با بمب منفجر کرده است. این شخص همچنین ادعا داشت که: در شب حادثه منزل دو تن از رهبران جبهه ملی بمب‌گذاری شده، اتومبیلی که متعلق به یکی دیگر از رهبران جبهه ملی بوده بر اثر انفجار بمب‌ا هم پاشیده، و در این میان نفر پنجمی نیز ریزه شده و به سختی کتک خورده است.» یکی از نکات جالبی که در این روایت، راجی به آن اشاره می‌کند، همکاری ساواک با حزب رستاخیز در راستای حذف مخالفان است. شاید بتوان گفت حزب رستاخیز به مثابه میلیشیای ساواک، در اقدامات خرابکارانه، این سازمان را همراهی می‌کرده است. راجی در ادامه خاطره خود از این همکاری‌ها، می‌نویسد: «به ادعای این شخص: مسئولیت همه این اقدامات را یک سازمان زیرزمینی به عهده گرفته که هیچ سوابقی از آن ندارد، و هدف از چنین عملیاتی نیز، انتقام از رهبران مخالفی عنوان شده که از خارجی‌ها حقوق می‌گیرند. در مقاله روزنامه تایمز همچنین آمده که مرتکبین این سلسله اقدامات، همگی بازویند حزب رستاخیز رداشته‌اند.»

نازی‌ها بعد از بابا هیتلر!

حزب سوسیالیستی رایش (SRP) آشکارا وفاداری به رایش را تحسین و تبلیغ می‌کرد و خواهان جمع شدن و وحدت میان زنان و مردان اصیل و واقعی آلمانی بود. به گزارش «تاریخ ایرانی»، زندگی‌نامه مؤسس این حزب نیز، در نوع خود جالب است. فریتز دورلس از سال ۱۹۲۹، عضویت در حزب نازی آلمان را در کارنامه خود داشت و به عنوان سرپرست ناحیه‌ای و مدرس در یکی از مدارس موسوم به «جبهه کار آلمانی»، به رژیم نازی خدمت کرده بود. دورلس، در سال ۱۹۴۹، همراه با یکی از هم‌قطاران‌ش که خود را فرانتس ریشر می‌نامید، در چارچوب ائتلاف انتخاباتی راست‌های محافظه کار، به «یوندس‌تاگ» (مجلس آلمان) راه یافت. اما برای نفر دوم، نه تنها قرار گرفتن در میان راست‌های محافظه کار یک پوشش و استتار محسوب می‌شد، بلکه نام‌وی نیز جعلی بود. فرانتس ریشر، در واقع فریتز روسلر نام داشت و تا سال ۱۹۴۵، در بخش تبلیغات حزب نازی آلمان فعالیت می‌کرد. ریشر یا همان روسلر، در سال ۱۹۵۰ به حزب سوسیالیستی رایش پیوست. در همان زمان، سرویس‌های اطلاعاتی آمریکا، طی یک تحلیل و گزارش داخلی به این نتیجه رسیدند که نزدیک به ۷۰ درصد از حلقه رهبری این حزب قدرتمند و بیش از ۱۰ هزار تن از اعضای آن، سابقه عضویت در حزب نازی آلمان را دارند و بیش از نیمی از آنان، پیش از ماه مه ۱۹۳۳، به عضویت حزب متبوع هیتلر پذیرفته شده بودند. کارگزاران و سران حزب سوسیالیستی رایش، در مکاتبات خود

صفحه آرایی

واحد صفحه‌آرایی روزنامه خراسان

سفارش می‌پذیرد

۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰

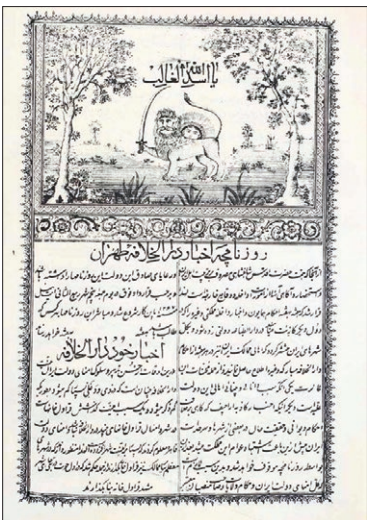
layout@khorasannews.com

نخستین شورای تیرتاریخ ایران به ریاست امیرکبیر

در سالروز آغاز انتشار روزنامه «وقایع اتفاقیه»، از ترکیب شورای تیترو تحریریه این روزنامه و چگونگی چاپ آن سخن گفته‌ایم

اصطلاح روزنامه‌نگاری، شورای تیترو گفته می‌شود. وقتی در ربیع‌الثانی سال ۱۲۶۷ (بهمن ۱۲۲۹) آقایان گرداننده وقایع اتفاقیه گرد هم جمع شدند تا اولین شورای تیترو تشکیل دهند، تعدادشان از پنج نفر تجاوز نمی‌کرد؛ به دیگر سخن، تحریریه و شورای تیترو وقایع اتفاقیه یکی بود. ضمن این که وقایع اتفاقیه را به صورت هفتگی، ابتدا پنج شنبه و بعد جمعه‌ها منتشر می‌کردند و اصولاً نمی‌شد به آن روزنامه گفت و به احتمال زیاد، جلسه شورای تیترو هم هفته‌ای یک‌بار تشکیل می‌شد. اعضای اولین شورای تیترو تاریخ ایران عبارت بودند از: ۱- میرزا اتقی‌خان امیرکبیر، به عنوان بنیان‌گذار و مدیر روزنامه (مدیر مسئول)، ۲- حاجی میرزا تذکره‌چی، سرپرست (سر‌دبیر و جانشین مدیر مسئول)، ۳- میرزا عبدا... خبرنگار و نویسنده، ۴- ادوارد برجیس، مترجم و مسئول مالی روزنامه و ۵- حاجی عبدالمحمد، مسئول کیفی و ناظر چاپ. ظاهراً دفتر روزنامه‌ها محل چاپ آن یکی بود؛ چنانچه وقایع اتفاقیه با مدیریت حاجی عبدالمحمد در «دروازه دلاب» تهران قرار داشت، اما بعید است که محل برگزاری جلسات شورای تیترو هم، همین محل بوده باشد. احتمالاً جلسات را با حضور امیرکبیر و در دیوانخانه یا یکی از ساختمان‌های دولتی آن موقع برگزار می‌کردند. معمولاً میرزا اتقی‌خان بر اخبار مربوط به برقراری امنیت در کشور تأکید داشت؛ به همین دلیل، از همان شماره اول، خبرهای مربوط به این موضوع را در صدر خبرها قرار می‌دادند؛ مثلاً در باره سرکوب فتنه فرقه بابیه

یاتار و مار کردن را هزن‌ان مناطق مختلف، گزارش‌های مبسوطی ارائه می‌شد که محل آن در صفحه نخست بود. مطالب آموزشی و ترجمه‌ها را که معمولاً در باره اخبار خارجه بود، در صفحات داخلی جانمایی می‌کردند. کارنگارش تمام روزنامه برعهده یک نفر بود؛ میرزا عبدا... او موظف بودترجمه‌هایی را که برجیس وقایع اتفاقیه یکی بود. ضمن این که وقایع اتفاقیه را به صورت هفتگی، ابتدا پنج شنبه و بعد جمعه‌ها منتشر می‌کردند و اصولاً نمی‌شد به آن روزنامه گفت و به احتمال زیاد، جلسه شورای تیترو هم هفته‌ای یک‌بار تشکیل می‌شد. اعضای اولین شورای تیترو تاریخ ایران عبارت بودند از: ۱- میرزا اتقی‌خان امیرکبیر، به عنوان بنیان‌گذار و مدیر روزنامه (مدیر مسئول)، ۲- حاجی میرزا تذکره‌چی، سرپرست (سر‌دبیر و جانشین مدیر مسئول)، ۳- میرزا عبدا... خبرنگار و نویسنده، ۴- ادوارد برجیس، مترجم و مسئول مالی روزنامه و ۵- حاجی عبدالمحمد، مسئول کیفی و ناظر چاپ. ظاهراً دفتر روزنامه‌ها محل چاپ آن یکی بود؛ چنانچه وقایع اتفاقیه با مدیریت حاجی عبدالمحمد در «دروازه دلاب» تهران قرار داشت، اما بعید است که محل برگزاری جلسات شورای تیترو هم، همین محل بوده باشد. احتمالاً جلسات را با حضور امیرکبیر و در دیوانخانه یا یکی از ساختمان‌های دولتی آن موقع برگزار می‌کردند. معمولاً میرزا اتقی‌خان بر اخبار مربوط به برقراری امنیت در کشور تأکید داشت؛ به همین دلیل، از همان شماره اول، خبرهای مربوط به این موضوع را در صدر خبرها قرار می‌دادند؛ مثلاً در باره سرکوب فتنه فرقه بابیه

■ **هر روزنامه، یک مرغ!**

اماماجرای جالب‌تر برای روزنامه

دروازه دلاب تهران، جایی که چاپخانه روزنامه وقایع اتفاقیه در نزدیکی آن قرار داشت

«میلیسو»؛ اقتصاددانی که خوب آمد و بدرفت!

آرتور میلیسو، اقتصاددان آمریکایی و دانش‌آموخته دانشگاه جان‌هاپکینز که به واسطه دو بار حضور خود در رأس اداره امور مالی ایران، در میان ایرانیان به شهرت رسیده، بین مورخان معاصر، دارای مخالفان و موافقان بسیاری است. میلیسویک‌بار در سال ۱۳۰۱ و بعد از جنگ جهانی اول، در ظاهر برای سامان دادن اقتصادی بی‌برنامه ناشی از هرج‌ومرج و نیز بحران‌های جنگ جهانی اول ایران، توسط قوام‌السلطنه استخدام شد. این اتفاق مصادف با وزیرمختاری حسین علاء درواشنگتن بود. قوام‌به‌او دستور داد فرد مناسبی را پیدا کند و علاء، با کمک بخش اقتصادی وزارت خارجه آمریکا، یک اقتصاددان ۳۹ ساله به نام میلیسو را به ایران معرفی و در عین حال تأکید کرد که در باره عملکرد دو، هیچ‌گونه مسئولیتی به عهده نمی‌گیرد! بار دوم نیز، در سال ۱۳۲۱ و در جریان جنگ دوم جهانی و در پی فرار پهلوی اول از ایران، میلیسو بار دیگر در رأس امور مالی ایران قرار گرفت.

■ **گول‌ظاهرش را خوردیم**

بسیاری از منابع بر این باورند که عملکرد میلیسو در دوره نخست، ستایش‌آمیز بوده است و بنابر این، مایل‌اند همه تغییرات مثبت صورت

تاریخ

کم‌محلی میرزای شیرازی به ناصرالدین‌شاه

اقایع‌ان

ناصرالدین شاه قاجار، طولانی‌ترین دوران سلطنت را در میان شاهان قاجار داشت؛ او در کنار سرگرمی‌های متعدد و گاه عجیب و غریبش، اهل شعر و ادب هم بود و به نوشتن خاطرات و سفرنامه علاقه داشت. البته برخی معتقدند که او این مطالب را خودش تحریر نکرده و احتمالاً تقریرات او را کسی می‌نوشته است. در میان سفرهای تقریباً پر شمار او، یکی از آن‌ها سفر به عتبات عالیات بود که از پی آن، سفرنامه‌ای به نام «شهریار جاده‌ها» به نگارش درآمد. اما روایت دیگری از قسمت‌های ناگفته این سفر را، سیدمحمد حسین شهرستانی به رشته تحریر درآورد که حائز نکات ظریف و قابل تأملی، از جمله کیفیت دیدار شاه با آیت... میرزا حسن شیرازی، معروف به میرزای بزرگ و صاحب فتوای معروف تنباکو است که زعیم شیعیان آن دوران بود. ناصرالدین شاه در سفرنامه خود از جناب میرزا به نیکی یاد می‌کند و از شباهت ایشان به همنشیری‌شان، یعنی شیخ اجل، سعدی شیرازی می‌گوید و البته خاطر نشان می‌کند که میرزای بزرگ برای استقبال از وی، حضور پیدا نکرد.

■ **خواهش و تمنای ناصرالدین شاه**

شاه اشاره می‌کند که مشیرالدوله، بعد از مدتی، همراه با جناب میرزای بزرگ به دیدار او در حرم امیرالمؤمنین (ع) رفته‌است؛ اما ذکر نمی‌کند که مشیرالدوله به دستور شخص شاه نزد میرزا می‌رود و در پی اصرار و خواهش فراوان، بالاخره موفق می‌شود میرزای بزرگ را برای دیداری کوتاه با ناصرالدین شاه، آن هم در حرم مطهر راضی کند. آیت... شهرستانی در این‌باره می‌نویسد: «او (مشیرالدوله) به منزل میرزا آمده و در آن منزل ایشان روی خاک نشست. تصمیم میرزا، پذیرش درخواست شاه نبود، تا آن که خیلی اصرار کردند. قرار شد ایشان به حرم آمده، و نزدیک «رأس» دیداری صورت گیرد.»

اطاعت می‌کرد، به نخست‌وزیر می‌گفت اعتبار به دولت نمی‌دهم؛ مگر این که فلان کار انجام شود و دولت هم مجبور بود قبول کند. این اقدام باعث شد که به تدریج، برخی مقامات در برابر او مقاومت کنند. این بار، برخلاف گذشته، افکار عمومی نیز حضور وی را بر نمی‌تابید. سرانجام، مجلس در دی‌ماه سال ۱۲۲۳، قانونی مبنی بر سلب اختیارات وی تصویب کرد؛ در حالی که او هنوز در نامه‌هایش برای ادامه کار برای نخست‌وزیر وقت ایران، سهام السلطنه بیات، شرط تعیین می‌کرد!

ردیف	نام و مشخصات خدمات مورد نیاز	مدت	برآورد اربابان(ریال)	مبلغ تعیین (ریال)
۱	اربابی به شیروان (تهجیز چاه شماره ۴ شیروان -گروز)	۶ماه	۱۷۲۶۰/۰۰۰/۰۰۰	۸۷۲/۰۰۰/۰۰۰
۲	اربابی به شیروان (تهجیز چاه شماره ۴ شیروان -گروز)	۴ماه	۱۵۸۵۰/۰۰۰/۰۰۰	۷۷۲/۰۰۰/۰۰۰
۳	اجرای شبکه به صورت ایوم باز در شهر بجنورد	۶ماه	۳۷/۴۶۰/۰۰۰/۶۴۰	۱/۸۷۴/۰۰۰/۰۰۰
۴	اصلاح و توسعه شبکه ها و تعمیمات آب شرب شهرستان بجنورد (روستاهای بخش گرمخان)	۱۲ماه	۱۸۹۵۷۲۸/۳۷۲	۹۲۸/۰۰۰/۰۰۰
۵	اصلاح و توسعه شبکه ها و تعمیمات آب شرب شهرستان بجنورد (روستاهای بخش مرکزی)	۱۲ماه	۲۸۹۵۲۸/۲۷۴۱	۱/۹۴۹/۰۰۰/۰۰۰

سایر توضیحات تکمیلی و شرح کار در اسناد اعلام شده است که لازم است مناقصه گران حداکثر ظرف ۹ روز پس از انتشار آگهی از طریق سامانه فوق الذکر اخذ و اقدام نمایند. ضمناً هزینه چاپ آگهی در دو نوبت به عهده برنده مناقصه می باشد.

روابط عمومی و آموزش همگانی شرکت آب و فاضلاب استان خراسان شمالی

۰۱۲۰۰۲۵۳۰۸